

ECDL
Foundation

ECDL Основи на компјутерот

Наставен план (Syllabus) Верзија 1.0

Модул 1 – Основи на компјутер

Во модул 1 Основи на компјутерот се наведени концепти и вештини кој се однесуваат на употреба на уредите, креирање и управување со фајлови, мрежи и сигурност на податоци.

Цел на модулите

Кандидатот би требало да:

- Разбере што се основните концепти на ИКТ (информациско – комуникациски технологии), компјутери, уредии софтвери.
- Вклучи и исклучи компјутер.
- Работи ефикасно на работна површина на компјутер (desktop) со користење на икони и прозори.
- Прилагодување на главните подесувања на оперативниот систем и користење на вградена помош.
- Креирање и печатење на документ.
- Познавање на основни концепти организирање на фајлови како и ефикасно организирање на фајлови и фолдери.
- Разбере основни концепти на складирање на податоци како и користење на програми за пакување (compress) и распакување (extract) големи фајлови.
- Разбере концепт на мрежа и операција на поврзување.
- Разбере значењето на заштита на податоци и уреди од злонамерни програми (malware) и значењето на правење на копии на податоци (back up).
- Разбере еколошки (green IT) и здравствени аспекти на користење на ИКТ.

ПОДГЛАВЈЕ	ОБЛАСТ	ЗНАК	ЦЕЛ
1. Компјутери и уреди	1.1 ИКТ	1.1.1	Дефинирање на поим информациски и комуникациски технологии (ИКТ).
		1.1.2	Препознавање на различни типови ИКТ услуги како што се: Интернет услуги, мобилни технологии, канцелариски (office) програмски апликации.
	1.2 Хардвер	1.2.1	Дефинирање на поим хардвер. Идентификување на врсти на компјутери како што се: desktop, laptop и tablet компјутери. Идентификување на врсти на уреди како што се: паметни телефони, медија плеери и дигитални камери.
		1.2.2	Дефинирање на појмови: Procesor, RAM меморијаскладирање. Да се разбере нивниот принцип на работа и перформансите на работа на компјутери и уреди.
		1.2.3	Идентификација на врсти на интегрирани и периферни уреди како што се: копири, монитори, скенери, тастатури, глумци, веб камери, микрофони и слично.
		1.2.4	Идентификување на заеднички влезно излезни портови како што се USB

1.3 Софтвери и лиценцирање

1.3.1

иHDMI.

Дефинирање на поим софтвер и разлика помеѓу врсти на софтвери како што се оперативни системи и апликации. Да се препознае дека софтвер може да се инсталира локално или онлајн.

1.3.2

Дефинирање поим оперативен систем и идентификување на заеднички оперативни системи за компјутери и уреди.

ПОДГЛАВЈЕ

ОБЛАСТ

ЗНАК

ЦЕЛ

1.3.3

Идентификација на заеднички примери на апликации како што се: Офис програмски апликации, комуникациски апликации на друштвени мрежи, медијски апликации за дизајн и апликации за мобилни телефони.

1.3.4

Дефинирање на поим заштита на права на производители и користење на лиценциран софтвер (End-User LicenseAgreement -EULA). Да биде свесен дека софтверот пред употреба мора да биде лиценциран.

1.3.5

Укажување на типови софтверски лиценци како што се: право на корисник (proprietary), отворен код (open source), пробна верзија (trialversion), условно бесплатен (shareware), бесплатен (freeware).

1.4 Вклучување и исклучување на компјутер

1.4.1

Вклучување на компјутер и логирање безбедно со користење на корисничко име и лозинка.

1.4.2

Одлогирање, исклучување и ресетирање на компјутер на правилен начин.

2. Работна површина (desktop), икони, подесувања

2.1 Работна површина и икони

2.1.1

Да се истакне целта на работната површина (desktop) и лентата за задачи (task bar).

2.1.2

Идентификување на икони кои представуваат: фајлови, фолдери, апликациии, печатачи, дискови, кратенки (shortcuts) и „корпа за одпадоци“

2.1.3

Обележување и преместување икони.

2.1.4

Креирање, промена на наслов, промена и бришење на икони.

2.2 Користење на прозорци

2.2.1

Идентификација на различни делови на прозори како што се: лента за наслов (titlebar), мени (menu) палета со алатки (toolbar), (ribbon), статусна линија (statusbar), лизгач (scrollbar)

2.2.2

Отворање, смалување, проширување, спуштање, зголемување, поместивање и затворање прозорец.

2.2.3

Префрлување помеѓу прозори.

2.3 Алатки и

2.3.1

Користење на достапни функции за помош.

подесување

- 2.3.2 Прикажување на основни системски информации на компјутер: наслов и верзија на оперативен систем, и инсталирање RAM меморија
- 2.3.3 Промена на подесување на конфигурација на работна површина (desktop): датум и време, подесување на тон, позадина и резолуција
- 2.3.4 Промена, додавање и бришење на јазик на тастатура (keyboard language). Да се промени стандардниот јазик на прикажување (default language)
- 2.3.5 Затворање на апликација која не работи.
- 2.3.6 Инсталирање и деинсталирање апликација (program).
- 2.3.7 Поврзување уреди (USB меморија, дигитална камера, медија плеер) на компјутер. Одстранување на уреди на правилен начин.

ПОДГЛАВЈЕ	ОБЛАСТ	ЗНАК	ЦЕЛ
3. Излези (Outputs)	3.1 Работа со текст	2.3.8	Зачување (capture) прикажување на екранот или активниот прозор.
		3.1.1	Отворање и затворање апликација за обработка на текст и фајлови
		3.1.2	Вметнување на текст во документ.
		3.1.3	Копирање, поместување на текст во внатрешноста и помеѓу отворени документи. Префрлување (paste) слика на екран на документ
		3.1.4	Зачување и именување на документ.
	3.2 Печатење	3.2.1	Инсталирање и деинсталирање на принтер, печатење на тест страна
		3.2.2	Да се прилагоди стандардниот принтер (default printer) во листата на инсталирани принтери.
		3.2.3	Печатење на документ од апликација за обработка на текст.
		3.2.4	Преглед (view), паузирање, ресетиран и прекинат процес на печатење.
		4.1	Разбере како оперативниот систем ги организира дисковите, фолдерите и фајловите во хиерархиската структура. Креирање помеѓу дискови, фолдери под фолдери и фајлови
4. Управување со фајлови	4.1 Представување на фајлови и фолдери	4.1.1	Приказ на својства (properties) фајлови и фолдери како што се: име, големина и локација
		4.1.2	Промена на наслови на фајлови и фолдери
		4.1.3	Идентификување на врсти на фајлови како што се: текстуални, табеларни калкулации, презентации, pdf, фотографии, аудио запис, видео запис и компресирани фајлови
		4.1.4	Отворање на фајл, фолдер и диск
		4.1.5	Препознавање на добра пракса
		4.1.6	Именување на фајлови и фолдери со

користење на препознатливи имиња
смисла за полесно пронаоѓање и
организирање

4.1.7

Креирање на фолдер.

4.1.8

Промена на име на фајл и фолдер

Барање на фајлови по својство

(properties): цело или дел на име со

4.1.9

користење на специјални симболи
(wildcards) ако е потребно, за содржина
и датум на модификацијата.

4.1.10

Прикажување на листа на неодамна
користени фајлови

4.2

Организирање
фајлови и
фолдери

4.2.1

Избирање на поединечни, соседни не
соседни фајлови и фолдери

4.2.2

Да се поделелат фајловите по
хоринзонтала и вертикала, по име,
големина или датум на модификација
на фајлот.

4.2.3

Копирање и преместување на фајлови
и фолдери помеѓу фолдери и дискови

4.2.4

Бришење на фајлови и фолдери,
преместување во канта за одпадоци и
повторно враќање на оригиналната
локација

4.2.5

Празнење на кантата за одпадоци
Да се идентификуваат видови на меди
за складирање како што се :интерен
hard disk, есктерен hard disk, мрежен
диск, CD, DVD, Blu-ray disk, USB disk,
мемориска картичка, онлајнскладирање
на податоци

4.3 Складирање и
компресија на
фајлови

4.3.1

ПОДГЛАВЈЕ

ОБЛАСТ

ЗНАК

ЦЕЛ

4.3.2

Идентификација на големина на фајл,
фолдери и капацитет за чување на
податоци како што се: KB, MB, GB, TB

4.3.3

Да се погледне големината на слободен
простор на уредот за зачувување.

4.3.4

Да се разбере целта на компресија на
фајловите и фолдерите

4.3.5

Компресирање на фајлови и фолдери

4.3.6

Извлечи (extract) компресирани фајлови
на hard disk.

5. Мрежа

5.1 Концепт на
мрежа

5.1.1

Дефинирање на поим
мрежа. Искажување на целта на мрежа:
споделување (to share) и сигурен
пристап на податоците и уредите

5.1.2

Дефинирање на поим Internet. Идентификација на
употреба на интернет како што се:
WWW, VoIP,
e-mail, IM

5.1.3

Дефинирање на поим интрант,
виртуелна приватна мрежа (VPN) и
препознавање на нивната примена

5.1.4

Да се разбере што значи врзина на
пренос (transfer rate). Да се разберат
мерни брзини на пренос: bit во секунда

ПОДГЛАВЈЕ	ОБЛАСТ	ЗНАК	ЦЕЛ	
6. Сигурност	5.2 Пристап на мрежа	5.1.5	(bitspersecond - bps), килобит во секунда (kilobitspersecond - kbps), мегабит во секунда (megabitspersecond - mbps), гигабит во секунда (gigabitspersecond - gbps) Да се разбере концептот на превземање (download) и поставување (upload) на мрежа	
		5.2.1	Препознавање на различни опции на конектирање на интернет како што е пат на: телефонска линија, мобилен телефон безжична мрежа, кабел, wi-тахи сателит	
		5.2.2	Дефинирање на поим интернет сервис на порбајдер (ISP). Да се разгледаат информациите при избирање на опции за претплата на интернет како што се: брзина на прикачување (upload speed), брзина на превземање (download speed) квотата и трошоците	
		5.2.3	Препознавање на статус на безжична мрежа: заштитена/сигурна и отворена	
	6.1 Заштита на податоци и уреди	6.23 Злонамерни програми (Malware)	5.2.4	Конектирање на безжична мрежа.
			6.1.1	Препознавање на добра лозинка: креирање доволно долга, со максимум карактери, не ја споделувате и ја менувате со тек на време
			6.1.2	Дефинирање на поим заштитен ѕид (firewall) и нагласување на неговата функција.
			6.1.3	Да се разбере функцијата за правење на копии на податоци (back-up) на друга локација (remote location).
			6.1.4	Препознавање на важност редовно ажурирање на софтвери како што се: антивирус, апликационен и софтвер со оперативен систем.
			6.2.1	Да се разбере поимот злонамерни програми (malware). Препознавање различни врсти на злонамерни програми како што се: вирус, crv (worm), Тројан, шпиунски програми (spyware).
6.3 Еколошки (Green IT) и здравствени аспекти на користење на компјутер	6.23 Злонамерни програми (Malware)	6.2.2	Да се разбере како злонамерните програми можат да му наштетат на компјутерот или на уредите	
		6.2.3	Користење на anti-virus софтвер за кенирање на компјутер.	
		6.3.1	Да се препознае начинот за зачувување на здравјето на корисникот при користење на компјутер или некој друг уред: Редовно правење на паузи, правилна положба на седење и дневно осветлување	
		6.3.2	Препознавање на заштеда на енергија	
		6.3.3	Зголемување на свеста за неопходно рециклирање на компјутерот, уредите, батериите, кетрицот за принтање и хартијата	

6.3.4

Препознавање на достапни опции за подобрување на пристап како што се: софтвер за препознавање на глас (voicerecognitionsoftware), чистач на екран (screenreader), зголемувач на екран (screen magnifier), користење на виртуелна тастатура на екран (on-screenkeyboard), висок контраст